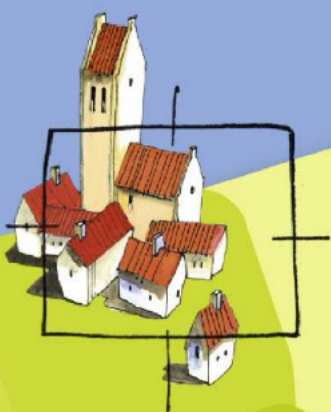

**Nader onderzoek beschermde soorten
school en woningbouwlocatie, Wanneperveen**

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

**Nader onderzoek beschermde soorten
school en woningbouwlocatie, Wanneperveen**

Inhoud
Rapport en bijlagen

28 mei 2024
Projectnummer P000091

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, Adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Plangebied en plannen	3
2	Nader onderzoek beschermde soorten	5
2.1	Vleermuizen	5
2.1.1	Onderzoeksmethode	5
2.1.2	Resultaten	5
2.1.3	Functie van het plangebied voor vleermuizen	6
2.2	Ringslang	6
2.2.1	Onderzoeksmethode	6
2.2.2	Resultaten	6
2.2.3	Functie van het plangebied voor ringslang	6
2.3	Kleine marterachtigen en egel	7
2.3.1	Onderzoeksmethode	7
2.3.2	Resultaten	7
2.3.3	Functie van het plangebied voor egel en kleine marterachtigen	8
3	Toetsing en conclusie	9
	Bijlagen	10

1 Inleiding

De gemeente Steenwijkerland is van plan een school en woningen te realiseren op een locatie aan de Bovenboerseweg en Wethouder Vosstraat in Wanneperveen (zie figuur 1).

Uit verkennend ecologisch onderzoek^{1,2} komt naar voren dat in een van de bomen in het plangebied een mogelijke nestplaats aanwezig is van boomvalk of ransuil, vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Daarnaast is in de verkennende onderzoeken aangegeven dat de opgaande beplanting aan de rand van het terrein onderdeel kan vormen van een vliegroute van vleermuizen en leefgebied van ringslang, kleine marters en egel.

In 2022 heeft ons bureau de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van ransuil/boomvalk onderzocht³. De voorliggende rapportage beschrijft het onderzoek naar de overige soortgroepen.

1.1 Plangebied en plannen

Het plangebied omvat een akkerperceel ten noorden van de Wethouder Vosstraat en ten westen van de Bovenboerseweg direct ten noorden van de bebouwde kom van Wanneperveen. Aan de west- en zuidzijde ligt tevens een houtsingel met bomen en struiken om de akker. Aan de oostzijde ligt een groenstrook met struiken en enkele solitaire bomen. Aan de noordzijde van het plangebied zijn enkele kleine boomgroepen aanwezig.

De plannen bestaan uit de bouw van een schoolgebouw aan de zuidoostzijde van het plangebied en 21 rijwoningen en 16 twee-onder-een-kapwoning aan de noord- en westzijde van het plangebied. Hiervoor wordt grond vergraven. Door de houtsingels heen worden inritten gemaakt (zie figuur 2).

¹ Beknopte natuurtoets toekomstige basisschool Wanneperveen, BügelHajema Adviseurs BV (2021).

² Natuurtoets woningbouw Wanneperveen, BügelHajema Adviseurs BV (2021).

³ Nader onderzoek boomvalk en ransuil, BügelHajema Adviseurs BV (24 november 2022).

Figuur 1. In rood de omgrenzing van het plangebied. Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

Figuur 2. Verkavelingsplan

2 Nader onderzoek beschermde soorten

2.1 Vleermuizen

2.1.1 Onderzoeksmethode

Het vleermuizenonderzoek is uitgevoerd op basis van het Vleermuisprotocol 2021⁴. In voorliggende situatie zijn voor potentiële vliegroutes van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis langs de houtsingels twee bezoeken uitgevoerd in de periode half mei – eind september. Het onderzoek is uitgevoerd met drie personen. Het onderzoek is uitgevoerd na zonsondergang, wanneer vleermuizen van een verblijfplaats naar een foerageergebied vliegen. Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van Pettersson D240x batdetectoren. Zo nodig zijn geluidsopnamen later geanalyseerd. De weersomstandigheden tijdens de inventarisaties zijn weergegeven in tabel 1.

Tabel 1. Omstandigheden tijdens de vleermuisinventarisaties

Datum	Tijdsduur	Zonsondergang	Weer	Temperatuur
23-05-2023	21:39 – 23:39	21:39	Licht bewolkt, droog, 2 Bft	10 °C
10-08-2023	21:14 – 23:14	21:14	Half bewolkt, droog, 1 Bft	21 °C

2.1.2 Resultaten

De aanwezige houtsingels rondom de akker worden door verschillende soorten vleermuizen gebruikt als vliegroute. De waargenomen soorten die gebruikmaakten van de houtsingels als vliegroute betreffen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. De houtsingels worden gebruikt waarbij de verschillende exemplaren uit verschillende richtingen uit het bebouwde gebied aan komen vliegen, waarna deze allemaal de aanwezige houtsingels volgden. In figuur 3 zijn de drie waargenomen vliegroutes weergegeven (groen, VL1, VL2 en VL3).

Het minimale aantal vleermuizen dat op één avond is geteld langs de houtsingels ten zuiden en oosten van de akker houtsingels, zijn 37 gewone dwergvleermuizen, twee ruige dwergvleermuizen en twee watervleermuizen (zie figuur 3, VL1 en VL2). Langs de houtsingels ten zuiden en westen van de akker (VL3) zijn 29 gewone dwergvleermuizen, drie laatvliegers en twee ruige dwergvleermuizen geteld. Langs de houtsingels wordt ook gefoerageerd door de hiervoor genoemde soorten.

⁴ <http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>.

Figuur 3. Waargenomen vliegbewegingen in groen. Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

2.1.3 Functie van het plangebied voor vleermuizen

Op basis van de hiervoor beschreven inventarisaties kan worden geconcludeerd dat alle drie de houtsingels in het plangebied onderdeel uitmaken van een vliegroute voor vleermuizen.

2.2 Ringslang

2.2.1 Onderzoeksmethode

Om vast te stellen of ringslangen aanwezig zijn in het plangebied, is onderzoek uitgevoerd conform de inventarisatieprotocollen van Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2017). Hiervoor zijn reptielenplaatjes uitgelegd op de meest optimale plekken binnen het plangebied voor de ringslang. In bijlage 1 'Nader onderzoek ringslang' is een uitgebreide omschrijving van de methode opgenomen.

2.2.2 Resultaten

Er zijn tijdens het nader onderzoek geen ringslangen waargenomen onder de reptielenplaatjes en langs de oevers van de watergangen binnen het plangebied. Tevens zijn geen geschikte broeihopen aangetroffen voor de ringslang. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide omschrijving van de resultaten.

2.2.3 Functie van het plangebied voor ringslang

Uit het onderzoek volgt dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van het leefgebied van ringslang.

2.3 Kleine marterachtigen en egel

2.3.1 Onderzoeksmethode

De aanwezigheid van kleine marterachtigen en egel is met behulp van cameravallen en conform de brochure 'Soortenbescherming in Overijssel' onderzocht. Er zijn drie struikrovers⁵ en een losse wildcamera geplaatst in de twee houtsingels (zie figuur 4). Tijdens het uitzetten, was in de Bovenboerse weg geen dekking van struiken meer aanwezig om een camera in te plaatsen. Bij de camera's is een lokstof (sardines op olie) aangebracht om de trefkans van de soorten te vergroten. De camera's hebben zes weken in het veld gestaan van 14 april tot en met 26 mei 2023. De camera's zijn tussentijds één keer gecontroleerd.

Figuur 4. Locaties van de struikrovers (nummers 9 t/m 11) en de losse camera (nummer 16) voor het onderzoek naar marterachtigen en egel. Bron kaartondergrond: www.google.com/maps

2.3.2 Resultaten

Op de camera's zijn verschillende soorten zoogdieren en vogels gezien (tabel 2 en bijlage 2). Naast wilde dieren zijn ook veel huiskatten en enkele honden waargenomen. Op alle camera's zijn egels gezien. Vooral bij struikrover 9 was veel activiteit (meerdere dagen met foto's). Daarnaast is op struikrover 10 op twee verschillende dagen een steenmarter waargenomen. Bunzing, hermelijn en wezel zijn niet waargenomen.

⁵ Een struikrover (ontwikkeld door Matthijs Smaal) is een speciaal ontworpen buis met camera waarmee alle in Nederland voorkomende marters en andere roofdieren met een wildcamera kunnen worden gefotografeerd of gefilmd.

Tabel 2. Overzicht van waargenomen soorten per camera

Struikrover 9	Struikrover 10	Struikrover 11	Camera 16
<i>egel</i>	huiskat	huiskat	gekraagde roodstaart
aardmuis	koolmees	huismus	huiskat
bosmuis	hond	huisspitsmuis	ree
dwergmuis	<i>steenmarter</i>	<i>egel</i>	huismus
huiskat	<i>egel</i>		<i>egel</i>
hond	ree		
	merel		

2.3.3 Functie van het plangebied voor egel en kleine marterachtigen

Uit de inventarisatie blijkt dat de westelijke en zuidelijke houtsingel onderdeel vormen van het leefgebied van egel. Bladerhopen in de houtsingels zijn hierbij geschikte verblijfplaatsen voor winterslaap en om jongen in groot te brengen. Egel kan daarnaast foerageren op de akkers/graslanden en in tuinen. De oostelijke houtsingel wordt regelmatig gemaaid en biedt geen voldoende dekking voor verblijf- en rustplaatsen. Het plangebied is geen onderdeel van het leefgebied van kleine marterachtigen. Op basis van de twee waarnemingen van steenmarter kan geconcludeerd worden dat steenmarter af en toe in het plangebied foerageert op de aanwezige muizen, maar geschikte verblijfplaatsen voor steenmarter, zoals houtstapels, zijn niet aanwezig.

3 Toetsing en conclusie

Uit de inventarisaties komt naar voren dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van egel en dat de houtsingels worden gebruikt als vliegroute voor een aantal soorten vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis).

Verblijfplaatsen van egel zijn op basis van de Omgevingswet beschermd, daarnaast is het verboden deze dieren te doden. Er kan niet worden uitgesloten dat door werkzaamheden in de westelijke en zuidelijke houtsingel egels worden gedood of dat verblijfplaatsen worden aangetast. In principe is dan een vergunning flora- en fauna-activiteit benodigd. In bepaalde gevallen kan gebruik worden gemaakt van een vastgestelde gedragscode. Er kan dan worden gewerkt volgens een ecologisch werkprotocol. De gemeente Steenwijkerland is aangesloten bij Stadswerk en kan in dit geval ook gebruikmaken van de Gedragscode soortenbescherming gemeenten. De gemeente zal het project melden bij de provincie en het ecologisch werkprotocol opstellen.

Voor de aanleg van inritten voor het autoverkeer en de aanleg van een plein zullen bomen in de oostelijke bomenrij worden gekapt. Naar verwachting zullen hierdoor geen gaten van groter dan 25 m in de bomenrij ontstaan, waardoor de aanwezige vliegroute van vleermuizen niet wordt onderbroken en de functie nog kan vervullen. Ook het maken van inritten ten behoeve van fiets- en wandelverkeer aan de west- en zuidzijde van het plangebied zal naar verwachting niet zorgen voor een dusdanige onderbreking van de daar aanwezige vliegroute. Wanneer lichtuitstraling op de bomenrijen niet kan worden voorkomen, dan moet hiervoor wel een vergunning worden verkregen.

Bijlagen

Bijlage 1. Nader onderzoek ringslang

Wanneperveen, Bovenboerseweg

Nader onderzoek naar ringslang

JM ecologie b.v., 2023

Nader onderzoek Wanneperveen, Bovenboerseweg

Nader Onderzoek in het kader van de soortenbescherming uit de Wet
natuurbescherming (Wnb)

Rapportnummer

R23.180

Status

0.3 (concept)

Datum

02-10-2023

Opdrachtgever

BügelHajema Adviseurs
Vaart NZ 48-50
9401 GN Assen

Auteur

[REDACTED]

Controle

[REDACTED]

Voorpagina

Reptielenplaatje in het plangebied.

Te citeren als

Bos, C., 2023. Nader Onderzoek Wanneperveen, Bovenboerseweg; Nader Onderzoek in het kader van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb). Rapport R23.180 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12
8401 CL Gorredijk

Inhoud

1	Inleiding.....	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Ligging en indeling plangebied.....	2
2	Uitvoering.....	4
2.1	Bezoeken.....	4
2.2	Bevindingen	5
2.3	Overige bevindingen	5
3	Conclusie.....	7
	Geraadpleegde bronnen	8

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van het BügelHajema Adviseurs heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie B.V. een nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de ringslang op een perceel langs de Bovenboerseweg en de Wethouder Vosstraat. Dit perceel zal gebruikt worden voor de aanleg van woningen. Naar aanleiding van het verkennend natuuronderzoek (BügelHajema, 2021) is geconcludeerd dat het plangebied geschikt habitat bevat voor de ringslang. Het uitvoeren van de werkzaamheden kan tot gevolg hebben dat er beschadiging van het leefgebied optreedt en er individuen gewond en gedood kunnen worden, waarbij er tevens versnippering van het leefgebied plaatsvindt door de aanleg van woningen. Om te bepalen of een ontheffing op de Wet natuurbescherming noodzakelijk is, heeft JM ecologie b.v. een nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de ringslang.

1.2 Ligging en indeling plangebied

Het plangebied is gelegen ten noorden van Wanneperveen, gemeente Steenwijkerland, provincie Overijssel. Het plangebied bevindt zich ten noorden van de Wethouder Vosstraat en ten westen van de Bovenboerseweg. Langs de wethouder Vosstraat is een smalle strook met bomen en ondergroei aanwezig. Langs de Bovenboerseweg is een bomenrij aanwezig. Hierlangs zijn watergangen aanwezig met een oeverbegroeiing van rietvegetatie. Het perceel is verder beplant met maïs.

Afbeelding 1.1. Ligging van het plangebied (rood kader) in Wanneperveen (bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 1.2. Verkavelingsplan plangebied Wanneperveen (bron: Bindd).

2 Uitvoering

2.1 Bezoeken

Om vast te stellen of ringslangen aanwezig zijn in het plangebied, zijn er reptielenplaatjes uitgelegd op de meest optimale plekken binnen het plangebied voor de ringslang. Dit is gedaan conform de inventarisatieprotocollen van Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2023).

Er zijn in mei 2023 in totaal 15 reptielenplaatjes (tapijttegels en golfplaten) uitgelegd. Vervolgens zijn in juni, juli en september vier controles bij geschikte weersomstandigheden uitgevoerd, waarbij onder de reptielenplaten is gecontroleerd op aanwezigheid van ringslang en de oeverzones zijn afgelopen om te kijken of hier ringslangen aanwezig waren. Tussen de bezoeken zat minimaal 1 week.

Volgens het NGB protocol moeten er voor ringslang minimaal twee bezoeken worden afgelegd in april en mei. In april en begin mei waren er nog dagen, waarbij het 's nachts vroom. Daarom is besloten om de reptielenplaten pas in mei uit te leggen, toen het warmer werd en de ringslangen actief werden.

Afbeelding 2.1. Ligging van de reptielenplaatjes (roze stippen) binnen het plangebied (rood kader) (bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 2.2. Eén van de reptielenplaten (golfplaat) langs de watergang binnen het plangebied.

Afbeelding 2.3. een van de reptielenplaten (tapijttegel) langs de watergang binnen het plangebied.

Tabel 2.1. Afgelegde bezoeken met weersomstandigheden (P = plaatsen reptielenplaatjes, C = controle).

Ronde	Datum	Begintijd	Eindtijd	Temperatuur (°C)	Windkracht (Bft)	Neerslag	Bewolking
P1	11-05-2023	20:00	21:00	13	3	Miezer	Bewolkt
C1	09-06-2023	10:00	12:00	21	2	Geen	Onbewolkt
C2	25-07-2023	14:45	16:15	18	3	Geen	Half bewolkt
C3	05-09-2023	09:30	11:15	18	2	Geen	Helder
C4	27-09-2023	10:30	11:30	17	1	Geen	Licht bewolkt

2.2 Bevindingen

Er zijn tijdens het nader onderzoek geen ringslangen waargenomen onder de reptielenplaatjes en langs de oevers van de watergangen binnen het plangebied. Tevens zijn er geen geschikte broeihopen aangetroffen voor de ringslang. Wel zijn er tijdens de eerste en derde controle twee gewone padden onder twee reptielenplaatjes waargenomen en tijdens het tweede bezoek een kleine watersalamander en een muis spec. waargenomen onder twee reptielenplaten. Dit zijn vrijgestelde soorten in de provincie Overijssel, waarvoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Hiervoor geldt wel de zorgplicht.

Afbeelding 2.4. Kleine watersalamander.

Afbeelding 2.5. Gewone pad.

2.3 Overige bevindingen

Algemene zorgplicht

In de watergangen en het bosschage waar werkzaamheden plaatsvinden, leven algemene, niet-beschermde en/of vrijgestelde vissen en amfibieën, zoals de bruine kikker, kleine watersalamander en de bastaardkikker. Ook zijn diverse vrijgestelde muizensoorten aanwezig in het bosschage. Voor deze soorten geldt de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig gedood of verstoord mogen worden.

Bij werkzaamheden aan de watergangen wordt daarom geadviseerd om werkzaamheden zoveel mogelijk in de maanden september en oktober uit te voeren, zodat er na de voortplantingsperiode en voor de winterrust van amfibieën gewerkt wordt. Werk in ieder geval bij een watertemperatuur boven de 5°C. Bij een luchttemperatuur hoger dan 25°C is het dringende advies om geen werkzaamheden aan watergangen uit te voeren in verband met zuurstoftekort in het water. Werk daarnaast in een rustig tempo in één richting zodat dieren de kans krijgen om te vluchten.

Bij werkzaamheden in het bosschage wordt geadviseerd om de werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren na oktober en voor april, aangezien er dan buiten de voortplantingsperiode van muizensoorten gewerkt wordt. Ook dient rustig in één richting gewerkt te worden, zodat dieren de kans krijgen om te vluchten.

3 Conclusie

In opdracht van BügelHajema Adviseurs heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie B.V. een nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de ringslang op een perceel langs de Bovenboerseweg en de Wethouder Vosstraat. Uit het nader onderzoek is geconcludeerd dat het plangebied niet gebruikt wordt als leefgebied door de ringslang. Er zijn dus geen vervolgstappen voor de ringslang en er hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd bij de provincie Overijssel. Wel zijn enkele vrijgestelde, niet-beschermden amfibieën- en muizensoorten waargenomen en zijn er waarschijnlijk niet-beschermden vissen aanwezig in de watergangen, hiervoor geldt de zorgplicht.

Gorredijk, oktober 2023
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- BügelHajema, 2021. Natuurtoets inclusief voortoets Natura 2000 woningbouw Wanneperveen. P000664.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten.
- Netwerk Groene Bureaus (NGB), 2023. Soortinventarisatieprotocollen Netwerk Groene Bureaus.
- RAVON (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Bijlage 2. Foto's wildcamera

Foto's 1 en 2. Egel

Foto 3. Steenmarter

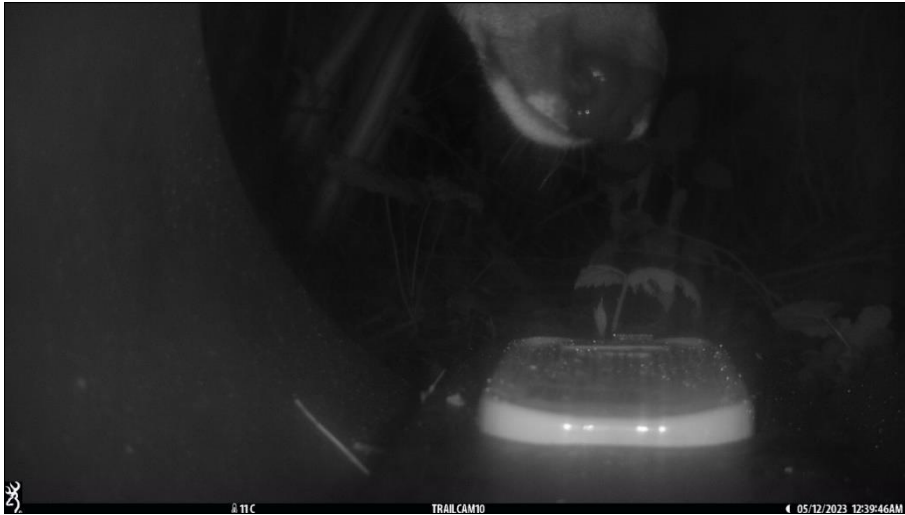
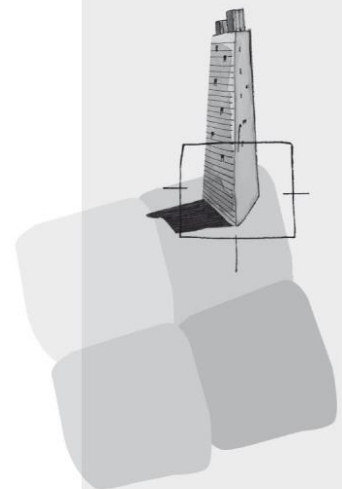

Foto 4. Ree

Colofon

Projectnummer

P000091

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart NZ 48-50
9401 GN Assen

T 0592-31 62 06

E info@bugelhajema.nl

W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort